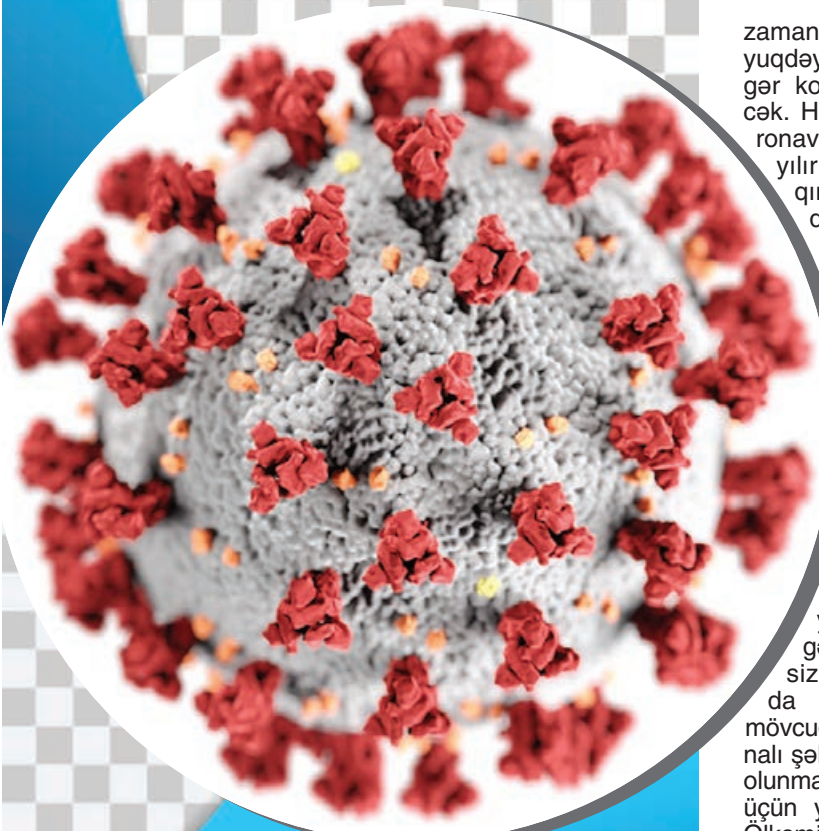

Koronavirus çətin ki, daha geniş yayıla

Bu, insanların vaksinasiya prosesində fəallığından, məsuliyyət daşdıqlarını unutmamalarından da asılıdır

Yeni növ koronavirus infeksiyasının pandemiyaya çevrilərək dünyada "at oynatması"nın deyəsən ömrünə az qalıb. Son günlərin bu sahədəki statistik göstəriciləri də belə deməyə əsas verir. Doğrudur, dünyanın inkişaf etmiş bəzi ölkələrində hələ pandemiyayı "cilovlamaq" mümkün olmayıb. Lakin onun öldürücülük xarakteri qismən də olsa azalıb. İnfeksiyonistlər, virusoloqlar da bunun peyvəndlə əlaqədar olduğunu bildirirlər.

Koronavirus əleyhinə peyvəndlərin hazırlanması sahəsində illərdən biri bu patogenin zamanla mütləq şəkildə zəifləyəcəyini iddia edir.

Oksford Universiteti və "AstraZeneca" şirkətində peyvəndi yaradan alim hesab edir ki, koronavirus çətin ki, daha ölümcül bir variantla çevrilsin. Zaman keçdikcə bu patogen soyuqdeməyə bənzər nəyəsə səbəb ola-

caq. Professor Sara Gilbert ehtimal edir ki, immunitetin təsirindən qaçmaq üçün virusun gedə biləcəyi yerlər o qədər də çox deyil. Lakin o, yenə də yoluxucu olaraq qalacaq: "...Əhali arasında yayıldıqca viruslar zaman keçdikcə daha az virulent olur. COVID-19-un bir şəkildə daha aqressiv olacağını düşünmək üçün heç bir səbəb yoxdur. Koronavirusa səbəb olan SARS-CoV-2 patogeni

zamanla geniş yayılan və soyuqdeməyə səbəb olan digər koronaviruslara çevriləcək. Hazırda planetdə 4 koronavirus aktiv şəkildə yayılır, lakin biz onlar haqqında heç düşünmürük də. SARS-CoV-2 onlardan biri olacaq".

Daha əvvəl isə ingilis professoru Kris Uitti peyvənd edilməmiş bütün uşaqların istisnasız olaraq gələcəkdə bir anda mütləq koronavirusa yoluxacağını və təxminən yarısının artıq bu xəstəliyi keçirdiyini bildirib.

Pandemiya başlayanda vaksinin ərşəyə gəlməsini böyük səbir-sizliklə gözləyirdik. Hazırda müxtəlif peyvəndlər mövcuddur. Həkimlər birmənalı şəkildə deyir ki, peyvənd olunmaq virusdan qurtulmaq üçün yeganə çıxış yoludur. Ölkəmizdə vaksinasiya prosesinin bir neçə aydır həyata keçirilməsinə baxmayaraq, təəssüf ki, hələ də bəzi vətəndaşlar arasında çaşqınlıq və peyvəndlənməyə həvəsizlik müşahidə olunur.

TƏBİB-in infeksiyon xəstəlikləri üzrə işçi qrupunun həkim-infeksiyonisti Natiq Əliyev deyir ki, bundan əvvəlki dövrlərdə koronavirusa yoluxma sayları artanda statistik olaraq gündəlik rəqəmlərin 4-5 min olacağını gözləyirdik. Lakin hazırda yoluxma sayının 4-5 min arasında olacağı haqqında fikir yürütmək çətindir. Səbəbi odur ki, viruslar mutasiyaya daha meyillidirlər. Mutasiya zamanı sürətlə bölünüb çoxalma, yayılma, faizinin artması kimi xüsusiyyətlər üzə çıxır. Hər mutant növün spesifik xüsusiyyəti olur. "Delta" növünün bir xüsusiyyəti sürətli yayılma qabiliyyətidir. Digər tərəfdən həmin növün klinik gedişatının vətəndaşlar arasında yanlış anlaşılmasıdır: "Belə ki, "Delta" ştamının klinik gedişatı tipik COVID-19 kimi deyil, yəni halsızlıq,

əzələ ağrısı, subfebril temperatur -37,1°, -37,2° hərərət yox, əsasən burun, göz axıntıları, göz qızartısı, boğaz ağrısı ilə müşahidə edilir. Həmin əlaməti olanlar onu soyuqdemə ilə qarışdırır və koronavirusa yoluxduqlarını düşünmürlər. Nəticədə digər insanlarla kontaktı davam etdirir və onları da yoluxdururlar. Birinin 10 nəfəri yoluxdurma tsiklini götürsək, məsələ bir qədər də aydınlaşar. Payız fəslü yuxarı tənəffüs infeksiyalarının aktivləşdiyi bir döndür. Həmin aylarda koronavirusa yoluxma sayında artım da ola bilər, azalma da. Çünki yuxarıda söylənilənlər kimi, insanlar adi qripə koronavirus xəstəliyini səhv sala bilər".

Həkimin sözlərinə görə, SARS-CoV-2-yə, yeni yeni növ koronavirusa uşaqların yoluxmadığı deyil, onların xəstəliyi rahat və heç bir klinik şikayət olmadan, 1-2 günlük simptomatik əlamətlə keçirdiyi və hospitalizasiyaya ehtiyacının yaranmadığı müşahidə edilir. "Delta" ştamının təhlükəli cəhətlərindən biri uşaqlar arasında sürətlə yayılma, ağciyər, kardiovaskulyar, doğuşdan hər hansı bir patologiyası olanlarda daha ağır gedişata malik olmasıdır. Uşaqlarda immunitet sistem daim aktiv olduğu üçün böyüklərə nisbətən onun öhdəsindən tez gələ bilərlər. Lakin bu döndürdə uşaqların pidiatr-infeksiyonist nəzarəti altında olmaları tövsiyə edilir.

Dövlət tərəfindən əhalinin vaksinasiya olunması, sağlamlığının qorunması və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Azərbaycan dünyanın aparıcı ölkələri ilə eyni vaxtda vaksinasiya prosesinə başlayıb, bu gün də pandemiyaya qarşı mübarizədə əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirir. Ölkəmizdə vətəndaşların COVID-19 xəstəliyi əleyhinə vaksinasiya olunmasında mühüm işlər görülüb. Nazirlər Kabineti tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında COVID-19 xəstəliyi əleyhinə 2021-2022-ci illər üçün Vaksinasiya Strategiyası" təsdiq edilib və bu ilin yanvarından vətəndaşların peyvənd olunmasına başlanılıb. Əhali də bütün görülən işlərlə biganə qalmamalı, birgə vətəndaş mövqeyi nümayiş etdirməli, hər zaman olduğu kimi, yenə də dövlətimizin yanında olmalıdır. Çünki biz vətəndaşını düşünən, milli təhlükəsizliyinə önəm verən bir dövlətdə yaşayırıq.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"